

Glödlampan fasas ut – svar på vanliga frågor

En fjärdedel av hushållselen går till belysning. I glödlampor blir bara tio procent av energin synligt ljus medan resten blir värme. Nu finns ny teknik på marknaden som är energieffektiv. Därför fasar alla EU-länder ut glödlampan i flera steg.

I Sverige beräknas utfasningen av glödlampor att spara 10 procent av elen som används i hushållen. Det är en minskning med 2 TWh per år, vilket motsvarar användningen i cirka 80 000 elvärmda villor under ett år. I hela EU beräknas förbudet spara 40 TWh.

Utfasningen tillåter att de lampor som finns i butik får säljas tills de tar slut. De glödlampor du har i ditt hem kan du också använda tills de är uttjänta.

Vilka är alternativen?

Idag finns många alternativ till glödlampan att köpa i handeln. De

bygger på olika tekniker som ger stor valfrihet och helt nya möjligheter till ljussättning i hemmets olika miljöer. De vanligaste alternativen är lågenergilampan (lysrörslampan), halogenlampan och LED-lampan.

Är de bättre för miljön?

En stor del av elproduktionen i Europa bygger på fossila bränslen, däribland kol, som ger koldioxidutsläpp. Utfasningen av glödlampan minskar användningen av el och i förlängningen innebär det en minskad elproduktion och minskade koldioxidutsläpp. Det möjliggör en minskning i EU med cirka 16 miljo-

Så här går utfasningen till:

September 2009:	Förbud mot alla matta glödlampor samt klara 100 watts glödlampor + nya funktionskrav på lågenergilampor.
September 2010:	Förbud mot klara 75 watts glödlampor + krav på förbättrad information på förpackningar.
September 2011:	Förbud mot klara 60 watts glödlampor
September 2012:	Förbud mot klara 40, 25 och 15 watts glödlampor
September 2013:	Skärpta krav på lågenergilampor och LED-lampor
September 2016:	Skärpta krav på halogenlampor

ner ton per år från och med år 2020, i jämförelse med att inte göra något. Kolbaserad elproduktion är dessutom en stor utsläppskälla av kvicksilver som sprids via luften till skogar, vattendrag och odlingsmark.

Trots att lågenergilampor liksom lysrör innehåller en liten mängd kvicksilver beräknas de totala kvicksilverutsläppen till miljön ändå att minska.

Var ska de slängas?

Alla lampor innehåller glas och olika metaller som kan återvinnas. Lågenergilampor innehåller dessutom några milligram kvicksilver som är farligt för miljön. Det är därför viktigt att aldrig slänga gamla lampor i hushållsavfallet, utan istället lämna dem till återvinning.

Om lampan går sönder

Eftersom lågenergilampan innehåller en liten mängd kvicksilver rekommenderas följande hantering om de går sönder. Går en kall lågenergilampa sönder samlar du ihop resterna med en bit papper, torkar av ytan med en trasa och lägger avfallet tillsammans med trasan i en sluten behållare. Lämna avfallet till returhanteringen.

Om en varm lågenergilampa går sönder behöver rummet vädras ut, exempelvis genom att öppna fönster

eller ytterdörr i cirka 20 till 30 minuter. Därefter följer du ovanstående anvisningar för en kall lampa.

Inga hälseffekter förväntas uppstå vid enstaka exponering för kvicksilver.

Men de ger ju värme...

Kan den värme som avges från glödlampor spela roll för uppvärmningen av en byggnad?

Alla hushållsapparater och lampor avger värme till omgivningen. Denna värme avges dock oberoende av om det behövs eller inte. Då värmen inte kan lagras, kan det istället bli ett onödigt tillskott.

Vidare är själva regleringen av värmesystemet en nyckelfråga. En studie som SP (Sveriges Tekniska Forskningsinstitut) gjort på uppdrag av Energimyndigheten, visar att bara upp till 50 procent av värmebidraget från lampor kommer till nytta. Och då endast i det mest optimala fallet med elradiatorer med snabb reglering.

Flerbostadshus, där majoriteten (cirka 2,4 miljoner) av Sveriges drygt 4 miljoner hushåll bor, har andra reglerstrategier för värmen i husen. Då spelar det egna värmebidraget mindre roll.

Det är därför bättre att alla apparater använder så lite energi som möjligt och att värmen kommer från

ett för ändamålet utformat och optimerat uppvärmningssystem.

Varför lampförbud?

Förbudet mot glödlampor har fattats av EU-kommissionen inom ramen för arbetet med ekodesigndirektivet. Ekodesign syftar till att ställa baskrav på produkter så att de bland annat använder energi mer effektivt. Detta bidrar både till ett bättre klimat och att du som konsument spar pengar. Flera produktgrupper har dessutom energimärkning, vilket underlättar för dig som konsument att se hur energieffektiv apparaten är.

Vem är ansvarig?

Energimyndigheten är ansvarig för ekodesigndirektivet i Sverige. Det innebär att Energimyndigheten ansvarar för information, tillsyn och tester av produkter som omfattas av direktivet. Testresultat finns på Energimyndighetens webbplats. Inom ramen för tillsyn genomför Energimyndigheten tester för att se att ekodesignkraven på produkter efterlevs av producenterna.

Energimyndigheten är en betydande forskningsfinansierare samt arbetar med att främja utvecklingen av ny energieffektiv teknik, inom bland annat belysningsområdet.

Mer information:

www.energimyndigheten.se/belysning
www.energimyndigheten/Hushall/Tester
http://ec.europa.eu/energy/lumen/index_sv.htm
www.lampinfo.se

Energimyndighetens faktablad Glödlampan fasas ut — så här väljer du rätt ET2010:26

Energimyndighetens faktablad Glödlampan fasas ut — det finns alternativ ET2010:27